

Баришевська І. В.
кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,

ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансові проблеми інноваційного розвитку підприємств в Україні мають системний характер та спричинені впливом багатьох факторів та заходів, серед яких: узгодження цілей інноваційного розвитку окремого підприємства з цілями розвитку зовнішнього середовища, які мають характер, що швидко змінюється; адекватність оцінки ресурсних потреб та інноваційних можливостей підприємства; врахування стадії життєвого циклу підприємства та продукції; підготовленість внутрішньої системи менеджменту до інноваційних змін на підприємстві, зокрема, адекватність організаційної структури управління підприємством та виробництвом.

Відповідно до Закону України "Про інвестиційну діяльність", інноваційна діяльність – діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг [1].

Основними завданнями, що сприятимуть інноваційному розвитку, є:

- структурна перебудова національної економіки;
- створення адаптивної інфраструктури інноваційної діяльності;
- цілеспрямована підготовка кадрів високої кваліфікації для високотехнологічних галузей, а також менеджерів інноваційної діяльності;
- створення ринку інноваційної продукції, на якому буде забезпечений належний рівень захисту інтелектуальної власності;
- широке застосування в усіх галузях економіки і сферах суспільного життя інформаційно–комунікаційних технологій;
- удосконалення системи державної підтримки та регулювання інноваційної діяльності;
- підвищення інноваційної культури суспільства [3].

Основними принципами розбудови системи фінансування інноваційної діяльності є [3]:

1. Орієнтація системи на ефективне застосування новітніх розробок ("чітка цільова орієнтація").
2. Логічність та правова регламентація механізмів, які використовуються у процесі впровадження нововведень.
3. Багатоваріантність джерел фінансування.
4. "Комплексність системи", що передбачає взаємопов'язаність сукупності інновацій та спрямованості їх використання.
5. Гнучкість та здатність системи фінансування інноваційної діяльності пристосовуватися до мінливого зовнішнього середовища за умови максимізації її ефективності.

Джерелами фінансової підтримки інноваційної діяльності відповідно до ст. 18 Закону України "Про інноваційну діяльність" [1] є:

- кошти Державного бюджету України;
- кошти місцевих бюджетів;
- власні кошти спеціалізованих державних і комунальних інноваційних фінансово–кредитних установ;
- власні чи запозичені кошти суб'єктів інноваційної діяльності;
- кошти (інвестиції) будь–яких фізичних і юридичних осіб;
- інші джерела, не заборонені законодавством України.

Основними джерелами фінансування діяльності підприємства є власні та залучені.

Власні джерела поділяються на:

- сформовані за рахунок зовнішніх джерел (статутний, додатковий, пайовий капітал, додаткова емісія акцій);
- сформовані за рахунок внутрішніх джерел (дохід від реалізації продукції, робіт, послуг, товарів, у т.ч. нерозподілений прибуток і амортизаційні відрахування, резервний капітал).

До залучених джерел фінансового забезпечення відносять:

- сформовані за рахунок зовнішніх джерел (кредити фінансових установ, кредиторську заборгованість; державне фінансування; фінансові ресурси партнерів; страхові виплати; міжгосподарське фінансування; інвестиційні фінансування, грантове фінансування, ресурси меценатів та спонсорів);
- сформовані за рахунок внутрішніх джерел (відстрочена та прострочена заборгованість за облігаційними позиками, кредиторська заборгованість не сплачена у строк, реструктуризований борг за кредитами і позиками, відстрочений податковий борг, забезпечення) [4].

В умовах впровадження інноваційної моделі розвитку підприємства, основні джерела фінансування для багатьох підприємств стають недоступними за причини збитковості діяльності, високої плати за користування банківськими кредитами, зменшення ринкової вартості підприємства та інше.

І тому вітчизняні підприємства вдаються до пошуку інших джерел фінансування, які в умовах нестабільності та кризи можуть забезпечити інноваційну діяльність підприємства доступними фінансовими ресурсами з найменшими втратами часу та ресурсів. До таких джерел фінансування відносяться, лізинг, лізбек, селенг, факторинг, венчурне фінансування, форфейтинг, страхування, франчайзинг [4].

На сьогоднішній день скорочується державне фінансування та банківське кредитування підприємств на потреби їх технічного переоснащення, модернізацію технологій, впровадження продуктивних інновацій. Банки скорочують обсяги кредитування підприємств, перш за все довгострокового, через нестабільність економічної ситуації та великі фінансові ризики. Підприємства також не мають достатньо власних коштів для інноваційного розвитку. Визначення оптимальної структури фінансування інноваційного розвитку підприємства ґрунтується на поєднанні одночасного вжитку основних

та інших джерел фінансування, що відкриє підприємству можливість залучати фінансові ресурси більш ефективно з різноманітних джерел, у найкоротший період та у більшому обсязі.

Список використаних джерел:

1. Про інноваційну діяльність : закон України / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2002, № 36, ст. 266.
2. Кобушко І. М. Шляхи покращення фінансування інноваційного розвитку в Україні з використанням міжнародного досвіду / І. М. Кобушко, Е. І. Гусейнова // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011, – № 2. – С.124–130
3. Микитюк П. П. Аналіз інвестиційно–інноваційної діяльності підприємств : монографія / П. П. Микитюк. – Тернопіль : Тернограф, 2009. – 304 с
4. Третяк Н. М. Формування оптимальної структури фінансування інноваційного розвитку підприємства / Н. М. Третяк, Н. Г. Нагайчук // Фінансовий простір. –2015. – № 4 (20). – С.175–180.